

10. Dolya V. K., Galkin A. S. (2012), *Proceedings of III All-Ukrainian scientific -practical conference of young scientists and students*, Donetsk, pp. 21-23 (rus).
11. Galkin A. S. (2013), Analysis of alternative projects to determine the number and brands of vehicles, *Tehnolohycheskyi audit Reserves and production*, Vol. 3, № 2 (11), available at: <http://journals.urau.ua/tarp/article/download/14973/12752> (ukr).
12. Dolya V. K., Galkin A. S. (2013), *Proceedings of the Fifth International Scientific Conference «Logistics industrial regions»*, LONDON XXI, Donetsk, pp. 102-104 (rus).
13. Nikolov V. I. (1990), *Autotransport process and optimization of its elements*, Moscow, 191 p. (rus).
14. Vorkut A. I. (1986), *Freight Transportation*, Kyiv, 477 p. (rus).
15. Velmozhyn A. V., Gudkov V. A., Mirotin L. B., Kulikov A. B. (2006), *Freight trucking*, Moscow, 560 p. (rus).

© Галкін Андрій

Надійшла до редакції 27.09.2013

УДК 330.322:622.3

ГРАКОВА МАРИНА,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств
Донбаської національної академії будівництва і архітектури*

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ВУГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті визначено передумови реалізації державно-приватного партнерства у вугільній промисловості України, встановлено мету, цілі, повноваження партнерів, основні ризики та механізм співпраці державного та приватного секторів. Сформульовано напрями вдосконалення вітчизняного законодавства у сфері державно-приватного партнерства у вугільній промисловості, запропонована послідовність реалізації проектів державно-приватного партнерства на галузевому рівні.

Ключові слова: державно-приватне партнерство; вугільна промисловість; механізм; послідовність реалізації державно-приватного партнерства.

Постановка проблеми. Інвестиційний процес у вугільній промисловості має певні особливості щодо залучення та розподілу інвестиційних коштів. Передусім це пов'язано з низьким рівнем інвестиційної привабливості галузі через мотиви об'єктивного та суб'єктивного характеру. Основними з них є погіршення гірничо-геологічних умов видобутку вугілля; невідповідність витрат на виробництво продукції ціні її реалізації; значні терміни окупності інвестицій; високий рівень інвестиційних ризиків тощо. Наведені особливості зумовлюють значне звуження переліку потенційних об'єктів інвестування в межах галузі.

Одним зі шляхів подолання проблеми нестачі інвестицій для вугільної промисловості України є збільшення обсягів державного інвестування. Проте обмежені можливості державного бюджету не дозволяють прогнозувати збільшення асигнувань із наведеного джерела в найближчій перспективі. У цих умовах актуальним завданням є пошук найбільш ефективного варіанта реалізації інвестиційних проектів і програм для стабілізації роботи галузі, реалізації нею економічних, соціальних, бюджетних та інших функцій у межах національного господарства. Світовий досвід переконує, що одним зі шляхів активізації інвестиційного забезпечення вугледобувних підприємств є співробітництво державного та недержавного секторів у вигляді державно-приватного партнерства. Застосування такого механізму дозволить за рахунок взаємовигідної співпраці держави та приватних партнерів прискорити технологічне

оновлення підприємств галузі, тим самим поліпшити кількісні та якісні показники продукції галузі та прискорити промислове зростання на регіональному та національному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність напряму активізації інвестиційно-інноваційного процесу за рахунок застосування механізму державно-приватного партнерства простежується в працях багатьох вітчизняних дослідників. Так, Ю. С. Вдовенко [1] та І. А. Брайловський [11-12] досліджують теоретичні аспекти державно-приватного партнерства та механізми його застосування у вітчизняній практиці господарювання. С. І. Рассадникова в праці [2, с. 133-142] розглядає особливості державно-приватного партнерства при розбудові об'єктів екологічної інфраструктури. К. В. Павлюк та С. М. Павлюк визначають передумови й форми запровадження державно-приватного партнерства як джерела інвестиційних ресурсів у національну економіку [3, с. 9-20]. В. І. Токарюк, О. В. Колосова, С. В. Кравцова та ін. [4, с. 64-70] та К. В. Павлюк, О. В. Степанова [5] у своїх працях досліджують питання формування механізму реалізації державно-приватного партнерства в житлово-комунальному господарстві України. Л. Л. Грищенко в роботі [6, с. 52-59] обґрунтовує необхідність розробки й запровадження концепції розвитку державно-приватного партнерства як інструменту вирішення актуальних проблем сучасності, у тому числі інвестиційного характеру.

Однак, незважаючи на широку наукову дискусію стосовно доцільності застосування державно-приватного партнерства для розвитку вітчизняної економіки та вдосконалення інвестиційно-інноваційної сфери держави, перелік публікацій щодо актуальності означеного механізму для потреб розвитку вугільної промисловості є обмеженим. Так, у працях О. І. Амоші, Д. Ю. Череватського та Л. Л. Стариченка [7, с. 28; 8, с. 36] наголошено на актуальності таких засобів роздержавлення вугледобувних підприємств, як приватизація, передача в оренду чи концесію. У праці [9] відзначено, що найшвидшим і найефективнішим шляхом залучення приватного капіталу на державні шахти є концесія.

Отже, зважаючи на значущість проблем залучення приватного капіталу на підприємства вугільної промисловості України, у т. ч. шляхом реалізації державно-приватного партнерства, та низький рівень опрацювання теоретико-прикладних аспектів цієї теми, вважаємо вибір напряму дослідження актуальним і своєчасним.

Метою статті є формування теоретико-практичних положень з розвитку державно-приватного парт-

нерства інвестиційного характеру у вугільній промисловості України.

Виклад основного матеріалу. В існуючих умовах можливість застосування механізму державно-приватного партнерства при реалізації спільних інвестиційних проектів у вугільній промисловості залежить від ступеня перетину індивідуальних та державних цілей. Варто зауважити, що в ринковій економіці цілі функціонування підприємницьких та фінансових структур полягають у максимізації прибутку при скороченні рівня ризиків функціонування. Найважливішим завданням держави є забезпечення стратегічного соціально-економічного розвитку галузевого та регіонального комплексу країни. При цьому для реалізації стратегічних завдань держава на деякий час може відмовитись від задоволення частини поточних потреб. Отже, задля забезпечення спільної інвестиційної діяльності у вугільній промисловості необхідно враховувати індивідуальні цілі кожного з потенційних учасників і, таким чином, забезпечувати організацію взаємодії. Характеристику державно-приватного партнерства у сфері реалізації інвестиційного процесу у вугільній промисловості України подано в табл. 1.

Таблиця 1. - Характеристика складових державно-приватного партнерства у вугільній промисловості України

Держава 1	Вугільна промисловість 2	Фінансово-промисловий сектор 3
Загальна мета партнерства		
Забезпечення соціально-економічної ефективності державного й приватного секторів економіки в довгостроковому періоді при збалансованості реалізації їхніх інтересів		
Індивідуальні цілі партнерів (учасників)		
Забезпечення територіального та галузевого соціально-економічного розвитку	Забезпечення інноваційного поштовху в процесі використання ресурсів галузі	Підвищення дохідності функціонування при скороченні рівня ризиків
Повноваження в межах партнерства		
1. Розробка системи забезпечення й інструментів реалізації партнерства. 2. Забезпечення державних гарантій. 3. Надання державних субсидій та інвестицій. 4. Контроль за реалізацією партнерства	1. Надання правдивої інформації про потенційні об'єкти партнерства. 2. Забезпечення співпраці з потенційними партнерами. 3. Надання ресурсної бази майнових комплексів. 4. Оцінка доцільності реалізації проектів	1. Надання приватних інвестицій. 2. Упровадження сучасного управлінського й організаційного досвіду реалізації інвестиційних проектів. 3. Забезпечення реалізації інноваційного розвитку галузі
Основні потенційні ризики партнерства		
1. Невиконання або часткове виконання умов партнерства. 2. Відсутність широкомасштабних соціально-економічних результатів	1. Низька якість робіт при реалізації проекту. 2. Технологічний ризик. 3. Несвоєчасне виконання робіт	1. Перевищення вартості проекту. 2. Неповорнення вкладених коштів. 3. Скасування державних гарантій. 4. Недостовірність інформації
Механізм реалізації партнерства		
Визначення пріоритетів галузевого розвитку	Реалізація інноваційно-інвестиційних проектів, ефективне управління державною власністю	

Як було зазначено вище, реалізація інвестиційного партнерства можлива при забезпеченні балансу інтересів держави й приватних партнерів у процесі створення векторів їх взаємодії. У вугільній промисловості України наведене збалансування забезпечуватиметься шляхом розширення ресурсної бази кожного з партнерів за рахунок технічного переоснащення підприємств галузі. При цьому особливість державно-приватного партнерства у вугільній промисловості полягає в обов'язковому застосуванні реконструкції, модернізації та технічного переоснащення підприємств галузі як основи реалізації загальнодержавних завдань. Забезпечення досягнен-

ня цілей кожного з учасників партнерства впливатиме на стан розвитку галузі (рис. 1).

На рис. 2 подано основні характеристики реалізації державно-приватного партнерства у вугільній промисловості відповідно до положень Закону України "Про державно-приватне партнерство" від 01.07.2010 р. № 2404-VI [10]. Проте особливості реалізації інвестиційного процесу у вугільній промисловості України потребують певних доповнень існуючих нормативно-правових характеристик. Пропоновані уточнення мають на меті розширення сфери дії законодавчого акта й забезпечення його адаптації до потреб вугільної промисловості України.

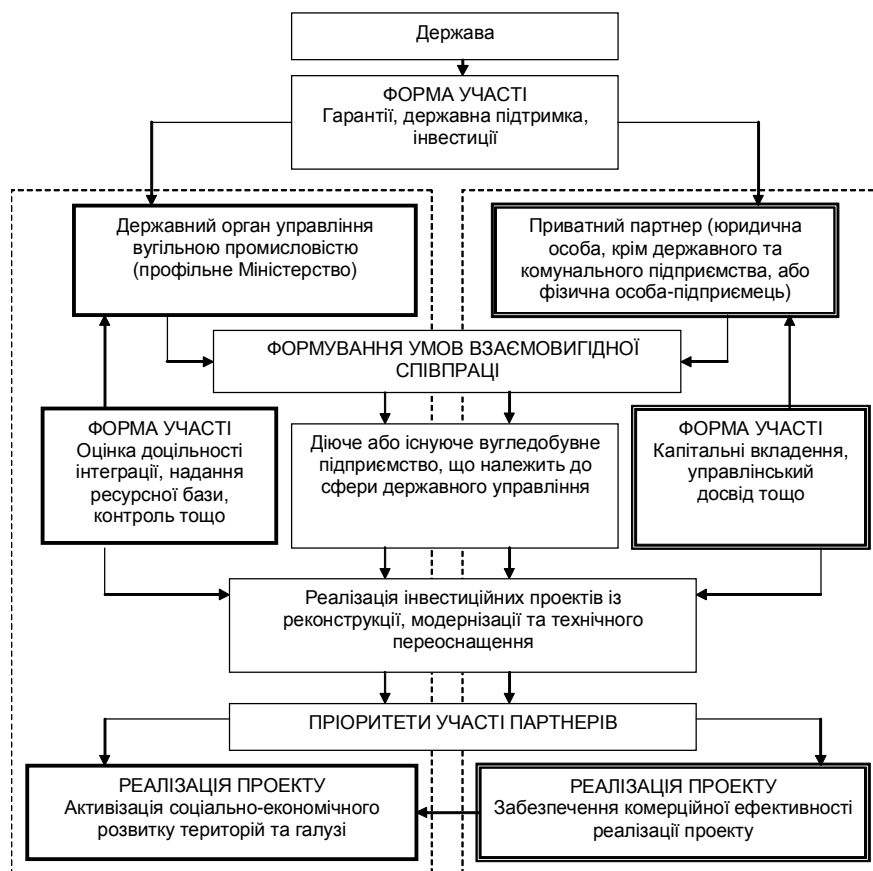

Рис. 1. Вплив державно-приватного партнерства на інвестиційний розвиток підприємств вугільної промисловості.

Задля подолання основних проблем інвестиційного забезпечення в межах державно-приватного партнерства в окремих галузях промисловості є доцільним залучення третьої особи - галузевого профільного міністерства, оскільки наведений орган забезпечуватиме інформаційну підтримку реалізації проекту на всіх стадіях виконання.

В умовах дефіциту інвестицій для потреб техніко-технологічного оновлення підприємств вугільної промисловості питання ефективного управління існуючими грошовими потоками є актуальним. При цьому зростає значення правдивості й незалежності оцінки інформації щодо реалізації інвестиційних проектів. Залучення до державно-приватного партнерства профільного міністерства дозволить здійснювати аналіз відповідності реалізації проекту цілям галузевого розвитку; контролювати доцільність застосування техніко-технологічних рішень проекту; здійснювати ефективність реалізації проекту на всіх етапах тощо. Головними функціями профільного міністерства в процесі реалізації державно-приватного партнерства є внутрішній аудит проекту, інспектування його виконання, що при наявності необхідного досвіду стимулюватиме підвищення ефективності співробітництва, у тому числі для приватного учасника.

Відповідно до чинного законодавства основною формою співробітництва в межах державно-приватного партнерства є співпраця на основі договірних взаємовідносин. Разом із тим, доцільно було б урахувати інституціональний аспект взаємодії при спільній діяльності, оскільки в практиці управління вугледобувними підприємствами сформований позитивний досвід щодо створення інтегрованих структур.

Яскравим прикладом їх застосування є Німеччина, де більше 50% видобутого вугілля припадає на шість концернів, що здійснюють фінансування виробничо-господарських потреб підприємств власним коштом без залучення державних субсидій та субвенцій. Приватний корпоративний сектор видобутку вугілля України також демонструє беззбиткову й бездотаційну роботу, виробляючи близько 46% товарної вугільної продукції, у тому числі близько 70% коксівного вугілля. При цьому обсяг залучених приватних інвестицій на цих підприємствах становить близько 2 млрд грн на рік.

Активізація інвестиційного процесу при створенні інтегрованої структури об'єднань підприємств, у тому числі за участі вугледобувних підприємств, забезпечується за рахунок створення єдиного просторово-часового руху капіталів, у результаті чого відбувається їх доповнення та зростання. Крім того, сучасні експерти фінансового ринку наголошують, що більш реальну можливість залучення інвестицій у необхідному обсязі мають саме великі інтегровані структури.

Необхідність застосування проектного підходу до управління механізмом державно-приватного партнерства зумовлюється необхідністю системного підходу до підготовки, оцінки та реалізації проектів. Із цієї позиції основними складовими партнерства мають бути: концепція проекту, що визначає особливості його реалізації; стадії життєвого циклу проекту; критерії відбору й оцінки доцільності його реалізації; принципи реалізації проекту тощо. Отже, проектний підхід надасть можливість перегляду значущості всіх основних аспектів партнерства, дозволить визначити

Рис. 2. Основні положення реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

ти переваги та недоліки його реалізації, визначити вплив проекту на навколишнє середовище.

Таким чином, забезпечення максимальної ефективності інвестиційного процесу у вугільній промисловості в межах інвестиційного партнерства можливе при спільній реалізації інноваційно-інвестиційних проектів державою та приватним бізнесом на базі вугільної промисловості. Їх колегіальна праця в межах інтеграційного відтворювального процесу дозволить забезпечити ефект синергії інвестування.

Застосування та розвиток інвестиційного партнерства як механізму взаємодії державних структур і приватного бізнесу у вугільній промисловості України багато в чому залежить від правильного вибору параметрів його реалізації. Обґрунтування варіанта реалізації державно-приватного партнерства у вугільній промисловості як інструменту забезпечення економічної безпеки інвестиційного процесу обов'язково має бути аргументованим. Основним критерієм оцінки його доцільності є ефект, який отримує кожен учасник інтеграції від спільної діяльності. У першу чергу, це стосується таких його характеристик, як:

1) реалізація державним партнером функцій управління, адже в умовах стратегічного значення га-

лузей паливно-енергетичного комплексу важливими завданнями є визначення стратегічних перспектив їх роботи, забезпечення ефективності та самоопукності при збереженні державного контролю їх функціонування;

2) вибір приватного партнера, оскільки його надійність, зацікавленість у спільній діяльності, організаційно-фінансова спроможність реалізувати інвестиційно-інноваційні проекти є вирішальним фактором соціально-економічної ефективності партнерства;

3) вибір моделі партнерства, що максимально забезпечує реалізацію цілей усіх учасників, забезпечення їх координації;

4) урахування всіх можливих умов у договорі про спільну діяльність стосовно характеристик проекту, відповідальності сторін, прав партнерів, форм участі й контролю, розподілу ризиків проекту, умов припинення спільної діяльності тощо як засіб подолання суперечок партнерів;

5) створення дієвої структури взаємовідносин, що враховує максимальне застосування сильних сторін та можливостей кожного з партнерів, розвиток довірчих відносин між ними для задоволення соціально-економічних пріоритетів та мінімізації ризиків.

Взаємозв'язок наведених та інших етапів із процесом формування механізму державно-приватного партнерства у вугільній промисловості України подано на рис. 3. Кожен із наведених етапів відповідно до проектного підходу передбачає активні дії певного партнера, оскільки від їх виконання залежать подальші можливості реалізації проекту.

Перший етап партнерства ставить за мету оцінку необхідності для держави застосування державно-приватного партнерства у сфері реалізації інвестиційно-інноваційних проектів для галузі. Основними складовими пропонуваного етапу є оцінка інвестиційних можливостей держави, аналіз інвестиційних потреб галузі, визначення шляхів їх задоволення, у

тому числі за рахунок партнерства; визначення умов та переліку заходів щодо практичної реалізації інвестиційного партнерства.

Другий етап реалізації державно-приватного партнерства передбачає формування безпосередніх умов його реалізації, зокрема, визначення об'єктного та суб'єктного складу учасників, форм, доцільності реалізації окремих проектів, визначення прав та обов'язків партнерів, юридичне оформлення взаємодії учасників партнерства тощо.

Основним учасником етапу об'єктивно є державний орган управління вугільної промисловістю - профільне міністерство при взаємодії з іншими органами виконавчої влади країни, зокрема Кабінетом Мі-

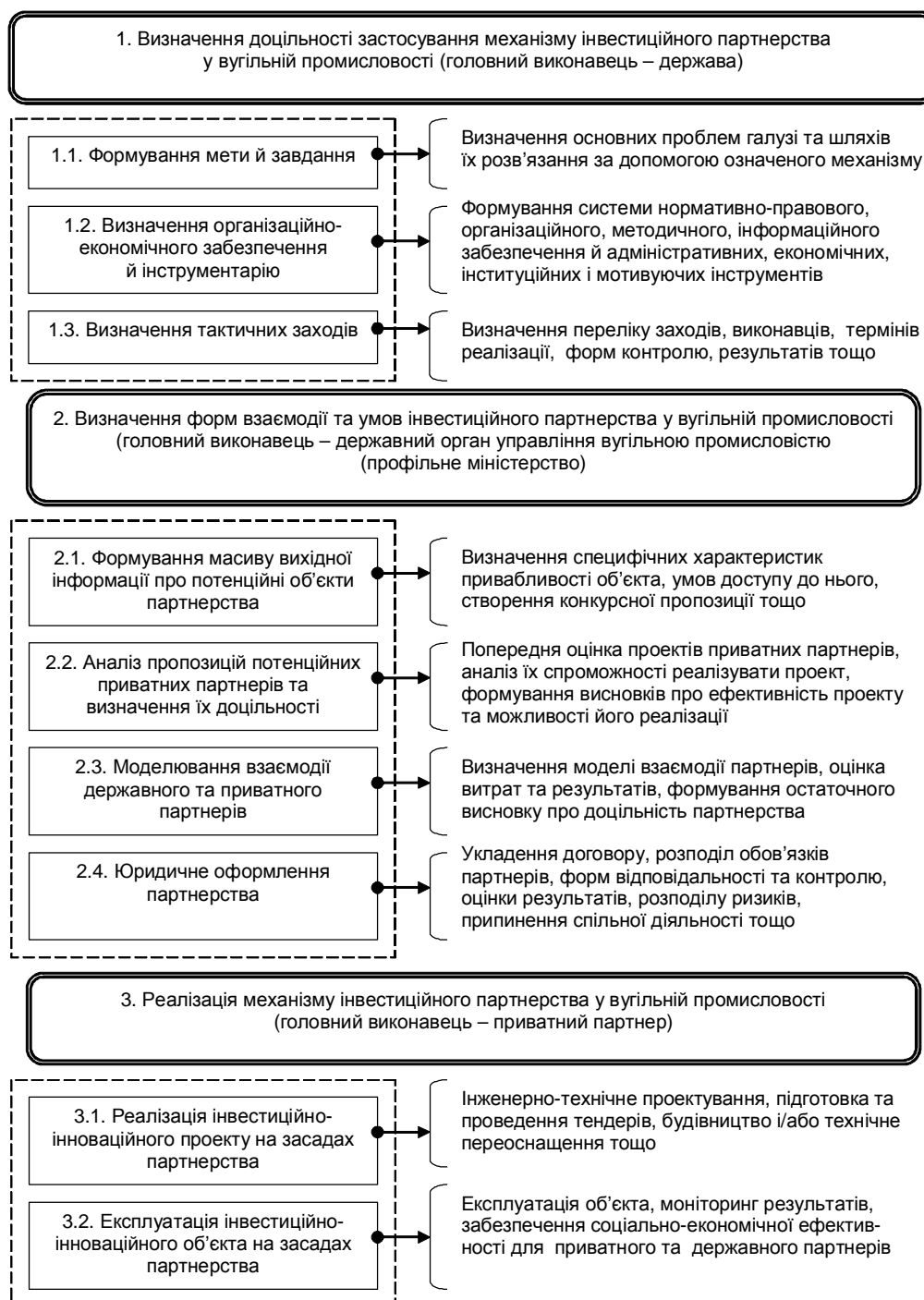

Рис. 3. Послідовність реалізації державно-приватного партнерства у вугільній промисловості.

ністрів України. Метою етапу є створення умов для забезпечення всебічної ефективності реалізації проекту партнерства.

Третій етап інвестиційного партнерства характеризується реалізацією механізму державно-приватного партнерства шляхом виконання інвестиційних проектів та подальшої експлуатації об'єкта на засадах співпраці. Головним виконавцем третього етапу є приватний партнер, який виконує функції управління інвестиційним проектом і за бажанням забезпечує подальшу експлуатацію об'єкта при взаємодії з іншими партнерами.

Висновки

Таким чином, задля впровадження в практику господарювання сприятливих чинників механізму реалізації інвестиційного процесу у вугільній промисловості доцільним є застосування державно-приватного партнерства інвестиційного характеру як об'єднання зусиль держави, вугільної промисловості та фінансово-промислового сектора. У свою чергу, створення попередніх сприятливих умов реалізації партнерства нормативно-правового та організаційного характеру дозволить забезпечити зростання економіки та дохідної частини бюджету, з одного боку, і підвищити ефективність функціонування галузевої економіки - з іншого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вдовенко Ю. С. Приватно-державне партнерство в автодорожній сфері : [монографія] / Ю. С. Вдовенко. - Чернівці : ЧДТУ, 2009. - 198 с.
2. Рассадникова С. І. Державно-приватне партнерство у розбудові екологічної інфраструктури / С. І. Рассадникова // Економіка: реалії часу. - 2012. - № 1. - С. 133-142.
3. Павлюк К. В. Сутність і роль державно-приватного

партнерства в соціально-економічному розвитку держави / К. В. Павлюк, С. М. Павлюк // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. - 2010. - № 17. - С. 9-20.

4. Розвиток державно-приватного партнерства у сфері житлово-комунального господарства в Україні / [В. І. Токарюк, О. В. Колосова, С. В. Кравцова, М. В. Грицаненко, С. А. Левченко, Д. О. Брижань] // Коммунальное хозяйство городов : научно-технический сб. - 2011. - № 100. - С. 64-70.

5. Павлюк К. В. Розвиток державно-приватного партнерства у сфері житлово-комунального господарства в Україні [Електронний ресурс] / К. В. Павлюк, О. В. Степанова. - Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/eprom/2010_49/st_49_26.pdf.

6. Гриценко Л. Л. Концептуальні засади державно-приватного партнерства / Л. Л. Гриценко // Вісник СумДУ. Серія "Економіка". - 2012. - № 3. - С. 52-59.

7. Амоша О. І. Стан, основні проблеми і перспективи вугільної промисловості України: наук. доп. / О. І. Амоша, Л. Л. Стариченко, Д. Ю. Череватський ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. - Донецьк, 2013. - 44 с.

8. Стариченко Л. Л. Актуальні питання державної політики щодо вугільної промисловості / Л. Л. Стариченко // Економіка промисловості. - 2012. - № 1-2. - С. 34-38.

9. Кухно Л. В. Державно-приватний розвиток вугільної промисловості [Електронний ресурс] / Л. В. Кухно, П. Г. Прокіпів. - Режим доступу : http://www.confcontact.com/2012_05_25/1_kuhno.php.

10. Закон України "Про державно-приватне партнерство" від 01.07.2010 р. № 2404-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2010. - № 40. - Ст. 524.

11. Брайловський І. Сутність і характеристика ризиків учасників державно-приватних партнерств / І. Брайловський // Схід. - 2012. - № 6(120). - С. 7-11. - Режим доступу : <http://skhid.com.ua/article/view/16637>.

12. Брайловський І. PEST-класифікація ризиків державно-приватного партнерства / І. Брайловський // Схід. - 2013. - № 1(121). - С. 15-19. - Режим доступу : URL : <http://skhid.com.ua/article/view/13404>.

Гракова Марина,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств
Донбасської національної академії строительства и архитектуры*

РАЗВИТИЕ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

В статье определены предпосылки реализации государственно-частного партнерства в угольной промышленности Украины, установлены цели, задачи, полномочия партнеров, основные риски и механизм сотрудничества государственного и частного сектора. Сформулированы направления совершенствования отечественного законодательства в сфере государственно-частного партнерства в угольной промышленности, предложена последовательность реализации проектов государственно-частного партнерства на отраслевом уровне.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство; угольная промышленность; механизм; последовательность реализации государственно-частного партнерства.

Hrakova Marina,

*Ph.D., assistant professor of business economics
Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture*

DEVELOPMENT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN COAL MINING INDUSTRY

The paper addresses the problem of investment support of the coal industry of Ukraine, highlighted the problem of objective and subjective, preventing large-scale investment development of the industry. One solution to the problem of investment support coal mining enterprises defined public- private partnerships as a form of mutually beneficial cooperation between the government, the coal industry and the financial and industrial sector of Ukraine. In this case, the authors identified the main characteristics of partnership: general purpose and individual tasks of each partner, the list of their powers, the potential risks and cooperation mechanism. Particular attention is paid to the analysis of national legislation in the field of public- private partnerships and provide direction to improve it according to the needs of the coal industry of Ukraine in the part of the subject composition, the main features of partnership and the principles of its implementation. The necessity of the process approach to the management of

public- private partnerships in the sector. In this regard, the primary organizational components of the partnership project defined the concept stage (stages) of the life cycle of its implementation and the selection criteria and assess the feasibility of its implementation. The paper proposes a conceptual diagram of the implementation of public- private partnership with the release of top performers, jobs, and a list of action to achieve maximum effect. Thus, in the first phase of the partnership of paramount importance is the determination of whether it should for each of the participants, while the main contractor defined state, which forms the goals and objectives of cooperation, creates the necessary framework and defines a list of tactical activities, on the second step, the definition of the forms of interaction and the terms of cooperation by selecting the subjective and objective of partnership and modeling of their interaction, the third step, the implementation of public-private partnerships and evaluation of development of the industry. It was determined that the efficiency of the private public depends on the effectiveness of the preparatory work and, in particular, compliance with the stages of its implementation.

Keywords: public-private partnership; the coal industry; mechanism; consistency of public-private partnership.

REFERENCES

1. Vdovenko Yu. S. (2009), Public-private partnership in the field of road, Chernihiv, 198 p. (ukr).
2. Rassadnykova S.I. (2012), Public-private partnerships in the development of environmental infrastructure, *Economy: Reality time*, 1, pp. 133-142. (ukr).
3. Pavliuk K.V. (2010), Nature and role of public-private partnerships in social and economic development of the country, *Proceedings KNTU. Economics*, 17, pp. 9-20. (ukr).
4. Tokariuk V.I., Kolosova O.V., Kravtsova S.V., Hrytsanenko M.V., Levchenko S.A., Bryzhan D.O. (2011), The development of public-private partnerships in housing and communal services in Ukraine, *Scientific and technical collection "Utilities cities"*, 100, pp. 64-70. (ukr).
5. Pavliuk K.V., Stepanova O.V. The development of public-private partnerships in housing and communal services in Ukraine, available at: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/eprom/2010_49/st_49_26.pdf (ukr).
6. Hrytsenko L.L. (2012), Conceptual framework of public-private partnerships, *Bulletin of the SDU. Series «Economy»*, 3, pp. 52-59. (ukr).
7. Amosha O.I., Starychenko L.L., Cherevatski D.Y. (2013), Status, Main Problems and Prospects of Coal Industry of Ukraine, Donetsk, *Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Industrial Economics*, 44 p. (ukr).
8. Starychenko L.L. (2012), Current issues of public policy for the coal industry, *Industrial Economics*, 1-2, pp. 34-38. (ukr).
9. Kikhno L.V., Prokopiv P.H. Public-private development of the coal industry, available at: http://www.confcontact.com/2012_05_25/1_kuhno.php. (ukr).
10. The Law of Ukraine «On Public-Private Partnerships» (2010), Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 40, pp. 524. (ukr).
11. Brailovskyi I. (2012), The essence and the risk characteristics of participants of the public-private partnerships, *Skhid*; No 6(120), pp. 7-11, available at: URL : <http://skhid.com.ua/article/view/16637> (ukr).
12. Brailovskyi I. (2013), PEST-classification of risks of public-private partnership *Skhid*; No 1(121), pp. 15-19, available at: URL : <http://skhid.com.ua/article/view/13404> (ukr).

© Гракова Марина

Надійшла до редакції 05.09.2013

УДК 658.012

ІВАНОВ ЮРІЙ,

аспірант Приазовського державного технічного університету, м. Маріуполь

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

У роботі на основі аналізу публікацій виокремлено основні теоретичні передумови, які мають бути покладені в основу проектування системи управління фінансовим станом підприємства. На думку автора, слід орієнтуватися на такий принцип організації управління, як управління за збуренням і розглядати його як одне із завдань контролінгу на підприємстві.

Запропоновано використовувати контрольні карти Шухарта як інструмент управління фінансовим станом підприємства. При цьому необхідно виділити керований і керуючі показники. Зв'язок між ними може бути як детермінованим, так і стохастичним, але тип, рівень та інтенсивність такого зв'язку має бути визначена заздалегідь. Для керуючих параметрів розраховуються контрольні карти та визначають критичні межі зміни їхніх значень.

Ключові слова: управління фінансовим станом; контролінг; контрольні карти Шухарта.

Постановка проблеми. Вивчення публікацій і фактичного використання обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом на під-

приємствах України дозволило дійти висновку про істотні недоліки в цьому питанні. Менеджмент підприємств часто не володіє необхідним методологіч-

№ 5 (125) вересень-жовтень 2013 р.